

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Vermilion Energy Netherlands B.V.
Postbus 71
8860 AB HARLINGEN

**Directoraat-generaal Klimaat
& Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum **26 AUG 2019**
Betreft Wijziging instemmingsbesluit Tietjerk

Ons kenmerk

DGKE-WO / 19092582

Bhm: 19204164

Uw kenmerk

228/RH/2018

Bijlage(n)

Instemmingsbesluit

1. Aanvraag

Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion), heeft op 6 november 2018 een verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit voor het winningsplan Tietjerk ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister).

De wijziging betreft het aanpassen van de verwachte duur van de gasproductie uit het gasveld Suawoude, wat onderdeel is van het winningsplan Tietjerk. Het winningsplan Tietjerk bevat de gasvelden Tietjerksteradeel – Rotliegend, Tietjerksteradeel - Vlieland en Suawoude. Vermilions voorganger, de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna: de NAM), heeft bij besluit van 18 juni 2004 instemming gekregen op het winningsplan Tietjerk. Op 5 december 2013 (kenmerk: DGETM-EM/13184758) is instemming verleend op het gewijzigde winningsplan Tietjerk. De wijzigingen hadden betrekking op de duur van de gasproductie en de herziening van de bodemdalingsberekeningen. Op 21 februari 2018 is er een gewijzigd instemmingsbesluit (kenmerk: DGETM-EO/18019912) genomen, waarmee de verwachte duur van de gasproductie uit de gasvelden Tietjerksteradeel-Rotliegend en Tietjerksteradeel-Vlieland is verlengd van 2015 naar 2021.

Vermilion verzoekt om ook de winningsperiode van het gasveld Suawoude te verlengen tot en met 31 december 2021 en daarmee de instemmingsbesluiten van 5 december 2013 en 21 februari 2018 te wijzigen. De reden hiervoor is dat het gasveld Suawoude niet benoemd is in het instemmingsverzoek van de NAM van 22 mei 2017 en daarom niet is meegenomen in het instemmingsbesluit van 21 februari 2018.

Het productievolume waar op 21 februari 2018 is ingestemd blijkt echter ook betrekking te hebben op het gasveld Suawoude. Dit betekent dat het maximaal toegestane productievolume voor de gasvelden Tietjerksteradeel-Rotliegend en Tietjerksteradeel-Vlieland met dit instemmingsbesluit inclusief het productievolume van het gasveld Suawoude wordt. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat het totale productievolume niet toeneemt ten opzichte van waarmee is ingestemd in het instemmingsbesluit van 5 december 2013 (en 21 februari 2018).

De minister is op grond van artikel 34, derde lid Mijnbouwwet (hierna: MbW) bevoegd te beslissen op deze aanvraag.

2. Beleid gaswinning in Nederland

DGKE-WO / 19092582

In de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 30 mei 2018 (Kamerstukken II 2017-18, 33529, nr. 469) over gaswinning uit de kleine velden en de energietransitie, legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke overgang naar duurzame energie. Zolang het nodig is wil het kabinet aardgas uit de kleine velden winnen, waar en voor zover dit veilig kan. Hoewel in de gebouwde omgeving stevig ingezet wordt op het geleidelijk afbouwen van het gebruik van aardgas, speelt aardgas de komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening. Op dit moment is de Nederlandse energievoorziening nog voor meer dan 90% afhankelijk van fossiele brandstoffen (olie, gas, steenkool) en aardgas voorziet in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. Aardgas is de fossiele brandstof met de minste CO₂-uitstoot en dus het minst belastend voor het klimaat. In de overgang naar duurzame energie, blijft aardgas de komende decennia nog steeds nodig voor de industrie, voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en voor het in stand houden van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Wanneer aardgas veilig kan worden gewonnen is het wenselijk dit uit de Nederlandse bodem te winnen. Nederland is dan minder afhankelijk van gasimport en de schonere winning in Nederland beperkt ook de met de winning samenhangende mondiale uitstoot van CO₂.

3. Juridisch kader

3.1 Mijnbouwregelgeving

Het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit Tietjerk dient te worden getoetst aan de Mijnbouwwet (hierna: Mbw) en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34 en 36 van de Mbw vormen het juridisch kader waaraan een verzoek tot wijziging van een instemmingsbesluit of een verzoek tot instemming met een gewijzigd winningsplan wordt getoetst. Uit artikel 34, vierde lid, onder b van de Mbw volgt dat afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) niet van toepassing is indien sprake is van een wijziging van ondergeschikte aard, die niet leidt tot een andere beoordeling van:

- de effecten van de wijze van winning alsmede daarmee verband houdende activiteiten,
- de effecten van bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en
- de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

Ter beoordeling of de minister kan instemmen met het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit, toetst hij de wijzigingen aan artikel 36, eerste en derde lid van de Mbw. De minister kan zijn instemming geheel of gedeeltelijk weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:

- indien het in het winningsplan aangeduide gebied niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan,
- in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen,
- indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan,
- indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.

3.2. Voorbereidingsprocedure wijziging instemmingsbesluit winningsplan Tietjerk, gasveld Suawoude

DGKE-WO / 19092582

Het verzoek van Vermilion van 6 november 2018 betreft een verlenging van de duur van de gasproductie uit het gasveld Suawoude, van 31 december 2015 naar 31 december 2021. Er zijn geen redenen die een inhoudelijke aanpassing van het winningsplan Tietjerk vergen. Dit verzoek om een gewijzigd instemmingsbesluit is nodig om het totale volume te kunnen produceren waarmee reeds op 5 december 2013 is ingestemd.

Het winningsplan Tietjerk bevat de gasvelden Tietjerksteradeel en Suawoude. Vermilions voorganger, de NAM, heeft bij instemmingsbesluit van 5 december 2013 (kenmerk: DGETM-EM/13184758) instemming gekregen op het winningsplan Tietjerk. Met deze instemming wordt de productieduur van de drie gasvelden verlengd tot en met 31 december 2015.

De NAM heeft op 22 mei 2017 verzocht om in te stemmen met het verlengen van de duur van de gasproductie van de gasvelden Tietjerksteradeel-Rotliegend en Tietjerksteradeel-Vlieland tot en met 31 december 2021. Bij besluit van 21 februari 2018 is hiermee ingestemd (kenmerk: DGETM-EO/18019912). Voor het gasveld Suawoude is de duur van de gasproductie niet verlengd, omdat dit veld niet in de aanvraag was opgenomen. Vermilion verzoekt nu om ook in te stemmen met de duur van de productie van het gasveld Suawoude tot en met 31 december 2021. Dit verzoek vervangt volgens Vermilion het verzoek van de NAM van 22 mei 2017.

Allereerst wordt opgemerkt dat Vermilion op 18 april 2018 en op 6 november 2018 vrijwel identieke verzoeken bij de minister heeft ingediend: wijziging van het instemmingsbesluit voor het winningsplan Tietjerk om verlenging van de productieduur van het gasveld Suawoude tot en met 31 december 2021. Omdat met beide verzoeken hetzelfde resultaat wordt beoogd en de aanvraag van 6 november 2018 meer gegevens bevat en daarmee beter te beoordelen is dan de aanvraag van 18 april 2018, wordt de aanvraag van 6 november 2018 beschouwd als "in de plaats tredend" van de aanvraag van 18 april 2018 en dat de aanvraag van 18 april 2018 vervallen is. Er zal daarom alleen een besluit worden genomen op het verzoek van 6 november 2018.

Vermilion geeft in haar verzoek aan dat dit verzoek het verzoek van de NAM van 22 mei 2017 vervangt. Op het verzoek van 22 mei 2017 is echter al een instemmingsbesluit afgegeven (op 21 februari 2018 met kenmerk DGETM-EO/18019912). Gezien de inhoud en bedoeling van het onderhavige verzoek, zal dit worden beschouwd als een verzoek om een (gewijzigd) instemmingsbesluit om de productieduur te verlengen van 31 december 2015 naar 31 december 2021 voor het gasveld Suawoude. Hiermee wordt de toegestane duur voor de productie van aardgas voor alle drie de gasvelden in het winningsplan Tietjerk gelijk getrokken.

Gebleken is dat met het instemmingsbesluit van 21 februari 2018 is ingestemd met een maximale totale productie van 36728 miljoen Nm³ aardgas voor de gasvelden Tietjerksteradeel-Rotliegend en Tietjerksteradeel-Vlieland samen. In het winningsplan van 2012 was een dergelijk totaal maximum van toepassing op de drie gasvelden samen (dus inclusief het gasveld Suawoude), in plaats van alleen op de twee genoemde gasvelden. Vermilion is blijkens haar aanvraag van 6 november 2018 eenzelfde mening toegedaan. Met deze instemming zal het maximaal te produceren totaalvolume van 36728 miljoen Nm³ worden vastgesteld voor de gasvelden Tietjerksteradeel-Rotliegend, Tietjerksteradeel-Vlieland en Suawoude samen. Dit heeft tot gevolg dat zowel het instemmingsbesluit van 5

december 2013 als het instemmingsbesluit 21 februari 2018 zullen worden gewijzigd.

De gerealiseerde cumulatieve gasproductie van het Suawoude gasveld is 3542 miljoen Nm³. Sinds 2011 is de gasproductie gestopt en het gasveld tijdelijk verlaten. De verwachting van de hoeveelheid hierna nog te produceren gas, zoals beschreven in het winningsplan uit 2012 voor Suawoude, is ongeveer 29 miljoen Nm³, waarmee het gewonnen totaal op 3571 miljoen Nm³ uitkomt.

Het maximale totale productievolume van de drie gasvelden wijzigt niet ten opzichte van het maximale totale productievolume van het vigerend winningsplan, waarmee is ingestemd bij besluit van 5 december 2013. De aanvraag heeft louter betrekking op het instemmen met een langere productieduur. Ook de wijze van winnen verandert niet. Het is wel mogelijk dat er een zijtak zal worden geboord binnen de gasveldbegrenzing van Suawoude ter vervanging van put SUW-201.

De minister is van oordeel dat de verzochte verlenging van de productieperiode een wijziging van ondergeschikte aard is, omdat deze verlenging niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten en risico's, die onder 3.1 van dit besluit zijn genoemd. De minister motiveert dit verder onder punt 5 van dit besluit.

Voorts is het totale productievolume van de drie gasvelden samen niet meer dan waar in 2013 en in 2018 mee is ingestemd: ook dit leidt niet tot een andere beoordeling van de effecten en risico's.

Gelet op artikel 34, vierde lid onder b, van de MbW, is dit verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit niet voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Awb. De minister motiveert dit verder onder punt 5 van dit besluit.

Er is advies gevraagd aan SodM (artikel 127 van de MbW) en de Tcbb (artikel 35, tweede lid en artikel 114, tweede lid onder a, van de MbW). De minister stelt de betrokken decentrale overheden (artikel 34, vijfde lid, van de MbW) in de gelegenheid advies uit te brengen over de wijziging van het instemmingsbesluit. Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit kunnen daartegen bezwaar maken. Meer informatie over het indienen van bezwaar staat onderaan dit besluit.

4. Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

Over het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit hebben op verzoek van de minister de volgende adviseurs advies uitgebracht:

- SodM heeft op 11 januari 2019 advies uitgebracht (kenmerk: ADV-27). Voor de beoordeling van het winningsplan heeft SodM advies gevraagd aan TNO-AGE (hierna: TNO). TNO heeft op advies uitgebracht aan SodM (kenmerk: AGE 19-10.004) met betrekking tot de verificatie van de berekeningen op de onderdelen doelmatige winning, bodemdaling en de SRA.
- Het Tcbb heeft op 4 april 2019 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/19091127).
- Het college van gedeputeerde staten van de provincie Fryslân (hierna: Provincie Fryslân) heeft op 19 juli 2019, advies uitgebracht;
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Achtkarspelen (hierna: gemeente Achtkarspelen) heeft op 5 juli 2019 advies uitgebracht (kenmerk: S2019-18621);
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden (hierna: gemeente Leeuwarden) heeft op 1 juli 2019 advies uitgebracht (kenmerk: Z211158-2019);
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tytsjerksteradiel (hierna: gemeente Tytsjerksteradiel) heeft op 4 juli 2019 advies uitgebracht (kenmerk: S2019-16620);

Het bestuur van Wetterskip Fryslân is ook om advies gevraagd, maar het bestuur heeft telefonisch aangegeven af te zien van het uitbrengen van advies.

DGKE-WO / 19092582

De decentrale overheden hebben, in aanvulling op de adviesvraag op de conceptwijziging van het instemmingsbesluit van de minister, het wijzigingsverzoek van Vermilion en de adviezen van het SodM, TNO en de Tcbb ontvangen.

5. Beoordeling van de effecten

Hieronder wordt per onderwerp op hoofdlijnen beschreven wat Vermilion hierover in de aanvraag heeft opgenomen. Daarna volgt (indien van toepassing) het advies van de adviseurs en de beoordeling, waarbij op basis van een integrale afweging beargumenteerd wordt of het advies of de aanbeveling wordt overgenomen.

5.1 De effecten van de wijze van winning

Verzoek tot wijziging instemmingsbesluit

In het instemmingsbesluit van 5 december 2013 is ingestemd met het (gewijzigd) winningsplan Tietjerk, bestaande uit de velden Tietjerksteradeel-Rotliegend, Tietjerksteradeel-Vlieland en Suawoude-Rotliegend (Suawoude-Vlieland wordt als niet-produceerbaar beschouwd). Met deze instemming wordt de productieduur van de drie gasvelden verlengd tot en met 31 december 2015 (was tot en met 31 december 2014).

Op 21 februari 2018 is ingestemd met het aanpassen van de productieduur van de gasvelden Tietjerksteradeel-Rotliegend en Tietjerksteradeel-Vlieland naar 31 december 2021, omdat er langer uit de gasvelden kan worden geproduceerd dan was voorspeld. De productie blijft daarbij binnen het totale productievolume waarmee in 2013 was ingestemd.

Het onderhavige verzoek betreft een wijziging van het instemmingsbesluit voor het verlengen van de productieduur van het gasveld Suawoude, eveneens naar 31 december 2021. De NAM had dit gasveld beschouwd als "niet verder produceerbaar", maar Vermilion verwacht, mede door een eventuele aftakking te boren, toch aardgas te kunnen winnen. Ook hier geldt dat het totale productievolume van de drie gasvelden samen niet meer wordt dan waarmee in 2013 is ingestemd.

Adviezen

Advies TNO

TNO geeft aan dat het Suawoude gasveld momenteel een winningspercentage heeft van ongeveer 50%. De verwachting van de hoeveelheid nog te produceren gas (winningplan 2012) bedraagt ongeveer 29 miljoen Nm³, wat minder dan 1% van de gerealiseerde cumulatieve gasproductie is. TNO vindt het winningspercentage in overeenstemming met de principes van planmatig beheer voor gasvelden in die geologische setting.

Gemeente Leeuwarden

De gemeente Leeuwarden onderschrijft de aanname dat er voor de winning uit het Suawoude gasveld sprake is van planmatig beheer niet. Alleen een koppeling met de doorvoering van de energietransitie kan redenen leveren voor planmatig beheer. Het planmatig volgen van de gaswinning (voor economisch gewin van Vermilion) is geen reden om te spreken van planmatig beheer.

Beoordeling van de wijze van winning

De minister heeft beoordeeld of de effecten van de wijze van winning en de daarmee verband houdende activiteiten, door de gevraagde wijziging van de productieperiode, anders worden dan in het winningsplan uit 2012 zijn omschreven en waarmee hij in 2013 heeft ingestemd. De eigenlijke wijze van winning veranderd niet ten opzichte van de wijze van winning waarmee reeds eerder is ingestemd.

Tevens heeft de minister gekeken of de winning thans wordt aangemerkt als planmatig. Bij planmatig gebruik en beheer van de ondergrond moet er sprake zijn van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop het gas wordt gewonnen, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen gas van belang is. In het kader van het planmatig beheer vindt de minister het van belang dat van het technisch winbare gas in een gasveld, mits veilig, een zo hoog mogelijk percentage ook daadwerkelijk wordt gewonnen. De productie van gas kan langzamer gaan dan oorspronkelijk aangenomen en verwacht. De verlenging van de productieperiode voorkomt dat winbaar gas achterblijft. De minister is daardoor van oordeel dat er sprake is van planmatig beheer.

Het gasveld Suawoude betreft een bestaand winningsgebied. Er zijn geen andere gebruiksvormen van de ondergrond voorzien, zodat de verlenging van de productieperiode een andere gebruiksvorm van de ondergrond niet ongewenst onmogelijk maakt.

Conclusie effecten van en wijze van winning

De minister stelt vast dat door de gevraagde wijziging van de productieperiode voor het gasveld Suawoude, de wijze van winning en de eerder maximaal te winnen hoeveelheid gas niet wijzigt en ook een andere vorm van gebruik van de ondergrond niet onmogelijk wordt gemaakt. De verlengde periode van gaswinning is in overeenstemming met het planmatig gebruik en beheer van de ondergrond. De minister concludeert dat de wijziging van de productieperiode niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten van de wijze van winning, dan bij het oorspronkelijke winningsplan.

5.2 De effecten van bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade

Bodemdaling

Verzoek tot wijziging instemmingsbesluit

Vermilion geeft aan dat de gevolgen van gaswinning uit het Suawoude gasveld in het winningsplan van 2012 zijn beschreven en dat hiermee op 5 december 2013 reeds is ingestemd. Op basis van het huidige verzoek wordt geen verandering in de effecten van bodembeweging verwacht, noch is er sprake van andere risico's voor omwonenden, gebouwen of infrastructurele werken. Hierbij wordt opgemerkt dat het overgrote deel van de nog te verwachten bodemdaling het gevolg is van productie uit het verleden (na-ijleffect). De verwachte uiteindelijke bodemdaling blijft ongewijzigd ten opzichte van het winningsplan uit 2012.

Adviezen

Advies SodM

SodM geeft in haar advies aan dat de gemodelleerde bodemdaling (uit het winningsplan 2012) overeenkomt met de gemeten bodemdaling uit 2013, met een diepste punt van 18,6 cm. De eerste productie uit de drie gasvelden was in 1974 en de uiteindelijke diepste daling wordt verwacht in 2050 en is maximaal 24 cm, waarvan het merendeel dus al heeft plaatsgevonden.

Vermilion heeft de prognose van de bodemdaling overgenomen uit het oorspronkelijke winningsplan uit 2012. TNO stelt dat de uiteindelijke bodemdaling binnen het destijds vergunde zal liggen en onderschrijft de maximale bodemdalingsprognose van Vermilion. SodM onderschrijft dit standpunt ook, mits er sprake is van een ongewijzigde productie per gasveld (met een maximum van 34 miljoen Nm³ voor Suawoude). Er wordt geadviseerd om per gasveld maximale productiegrenzen in het in het instemmingsbesluit op te nemen.

Advies Tcbb

De in 2013 gemeten bodemdaling in het diepste punt van de dalingskom bedraagt 18,6 cm en komt overeen met de gemodelleerde bodemdaling door de NAM uit het winningsplan van 2012, wat binnen de vergunde ruimte valt.

De Tcbb kan zich vinden in de beoordeling van Vermilion, TNO en SodM. Bij een nog te verwachten bodemdaling door de geringe resterende gasproductie, is naar het oordeel van de Tcbb redelijkerwijs geen schade in of nabij het winningsgebied te verwachten. Gelet op de aard en omvang van de beoogde winning is daarbij naar het oordeel van de Tcbb in het meetplan voorzien in een adequate monitoring van de bodemdaling. De Tcbb ziet daarom geen aanleiding om aanvullende maatregelen te adviseren dan die al zijn voorzien.

Advies gemeente Leeuwarden

De verwachte bodemdaling binnen de gemeentegrenzen van gemeente Leeuwarden zal optreden in het Wielengebied en nabij Warten en bedraagt op basis van dit winningsplan enkele centimeters. De cumulatie met de verwachte bodemdaling door het winningsplan Warga - Wartena ontbreekt echter in dit plan en het concept-instemmingsbesluit.

Advies gemeente Tytsjerksteradiel

De gemeente Tytsjerksteradiel adviseert negatief over de voorgenomen gaswinning, maar als toch wordt instemming wordt verleend, dan beschouwt de gemeente dit als een bevestiging dat er geen sprake is van een nadelige bodemdaling.

Beoordeling bodemdaling

In het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit is door Vermilion een prognose voor de bodemdaling opgenomen, welke vervolgens is getoetst en akkoord bevonden door SodM, TNO en de Tcbb. Daarbij wordt opgemerkt dat gezien de zeer geringe toekomstige gasvolumes (ongeveer 1% van het totaal) die Vermilion nog verwacht te produceren, de bodemdaling, ook boven het Suawoude gasveld, binnen de eerder vergunde ruimte liggen. Het overgrote deel van de nog te verwachten bodemdaling is het gevolg van productie uit het verleden. De minister constateert dat uit de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb volgt dat de nog te verwachten bodemdaling boven het veld Suawoude binnen de bodemdalingsprognose van het vigerende winningsplan uit 2012 blijft, waarmee de minister in 2013 heeft ingestemd. Er zal daardoor naar verwachting geen nadeligere bodemdalingssituatie ontstaan waarvoor eerder instemming is verleend.

Voor het gewijzigde winningsplan Warga – Wartena is op 13 juni 2019 instemming verleend, waarbij geconstateerd is dat de cumulatieve bodemdaling (door gasproductie uit nabijgelegen velden) klein is. Ook bij dat instemmingsbesluit is geconcludeerd dat binnen de bodemdalingsprognose wordt gebleven, waarmee in 2013 is ingestemd. Dit heeft tot gevolg dat voor zowel de gasvelden Suawoude als Warga – Wartena er geen verandering in de bodemdalingsprognoses is ten

opzichte van waar in 2013 mee is ingestemd. Hierdoor zal ook de verwachte gecumuleerde bodemdaling van de genoemde velden niet wijzigen.

DGKE-WO / 19092582

Conclusie bodemdaling

De minister acht het niet aannemelijk dat het verlengen van de winningsperiode en de maximaal te winnen hoeveelheid gas, zal leiden tot een grotere bodemdaling dan waarmee in 2013 is ingestemd. Hij baseert zich daarbij mede op de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb. Als gevolg daarvan zijn redelijkerwijs geen andere effecten te verwachten als gevolg van bodemdaling, dan bij de instemming op het winningsplan uit 2013 zijn beoordeeld.

Op grond van het vorenstaande ziet de minister in de verwachte bodemdaling geen aanleiding om instemming te weigeren of om beperkingen of voorschriften ten aanzien van de bodemdaling aan zijn instemming te verbinden.

Bodemtrilling

Verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit

Vermilion heeft conform de leidraad een seismische risicoanalyse (SRA) uitgevoerd voor het Suawoude gasveld. Het gasveld heeft volgens Vermilion een kans op beven tot 19%. Vanwege de kans op beven dient ook stap 2 van de SRA toegepast te worden. Hierin wordt de bovengrens van de maximaal mogelijke sterkte van een mogelijke geïnduceerde beving (hierna: Mmax) berekend. Het Suawoude gasveld heeft een theoretische Mmax van 3,5. Omdat de Mmax boven de 2,5 uitkomt heeft Vermilion een risicomatrix uitgevoerd. De uitkomst hiervan is dat het Suawoude gasveld in seismische risicocategorie I valt. Dit is de laagste risicocategorie, waardoor volgens Vermilion geen additionele maatregelen nodig zijn.

Adviezen

Advies SodM

SodM heeft de SRA gecontroleerd en komt tot dezelfde beoordeling van het seismisch risico (categorie I) als Vermilion. TNO classificeert, net als Vermilion, het Suawoude gasveld in de laagste risicocategorie (categorie I). Hierbij geldt dezelfde aanname als bij de bodemdalingsprognose: de risico-inschattingen zijn gedaan per gasveld en op basis van de beschrijving per gasveld. De productievolumes zijn daarom niet uitwisselbaar tussen de verschillende gasvelden in eenzelfde winningsplan. SodM adviseert om in het instemmingsbesluit op te nemen dat alleen uit het Rotliegend zandsteen gewonnen mag worden (en niet uit het Vlieland zandsteen) en de productie uit het Suawoude gasveld niet meer mag bedragen dan het eerder vergunde 34 miljoen Nm³.

Advies Tcbb

De Tcbb kan zich op basis van de haar ter beschikking staande gegevens vinden in de beoordeling van het seismisch risico door Vermilion, TNO en SodM (categorie I). Plaatsing in risicocategorie I houdt in dat de kans op bevingen en aanverwante schade beperkt is. Mocht er toch een geïnduceerde aardbeving optreden dan is de schade voor het merendeel van cosmetische aard met een kleine kans op licht constructieve schade. De Tcbb acht het bestaande seismische meetnetwerk van het KNMI voldoende voor de monitoring van seismische activiteiten in de Tietjerksteradeel en Suawoude velden.

Advies gemeente Tytsjerksteradiel

De gemeente Tytsjerksteradiel adviseert negatief over de voorgenomen gaswinning, maar als toch wordt instemming wordt verleend, dan beschouwt de gemeente dit als een bevestiging dat het risico op bodemtrilling met aanverwante schade verwaarloosbaar is, dat dit gemonitord zal worden en dat bij afwijkende metingen of gewijzigde inzichten ingegrepen zal worden. Met de voorwaarde om een versnellingsmeter in het effectgebied te plaatsen kan de gemeente in dat geval instemmen.

DGKE-WO / 19092582

Beoordeling bodemtrilling

Als gevolg van gaswinning kan de druk in de ondergrond dalen en kunnen spanningsverschillen optreden. Soms kan daardoor een kleine, plotselinge verschuiving in de ondergrond optreden op de plek van een breuk. Dat is een bodemtrilling. Als de bodemtrilling sterk genoeg is, kan deze gevoeld worden en spreekt men ook wel in het dagelijks algemeen taalgebruik van een aardbeving. In de eerste stap van de seismische risicoanalyse (SRA) wordt een veld ingedeeld in een risicocategorie dat er een beving kan optreden, op basis van een statistische vergelijking met kleine gasvelden die dezelfde karakteristieken hebben en die in het verleden tot lichte bevingen hebben geleid. Dit wordt gedaan aan de hand van de deterministische seismische hazard studie (DHAIS) [TNO 2012 R11139]. In deze studie worden uitspraken gedaan over de kans op beven van een gasveld aan de hand van de eigenschappen van een olie- of gasveld.

Gasvelden die dezelfde karakteristieken hebben als de gasvelden die reeds gebeefd hebben, worden ingedeeld in een relatief hoge risicocategorie (tot 42 % kans op beven of wordt aangemerkt als een bevend veld) op een bodemtrilling. Gasvelden die weinig of geen gelijkenis vertonen met de velden die al gebeefd hebben worden ingedeeld in een lagere risicocategorie van (tot 19% kans op beven) respectievelijk een verwaarloosbare kans toegekend.

Uit de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb blijkt dat het seismisch risico bij het gasveld Suawoude tot de laagste risicocategorie, categorie I, behoort. Het gasveld Suawoude valt in de kansklasse tot 19% op een geïnduceerde beving. De Mmax van een beving wordt daarbij op 3.5 ingeschat.

SodM geeft in haar advies aan dat haar advies gebaseerd is op nog maximaal 34 miljoen Nm³ te winnen aardgas waarbij alleen geproduceerd wordt uit het Rotliegend zandsteen en niet uit het Vlieland zandsteen. Om misverstanden te voorkomen zal in het besluit een cumulatieve maximumproductie van 3571 miljoen Nm³ voor het Suawoude gasveld worden opgenomen. In het verleden is al 3542 miljoen Nm³ geproduceerd, waardoor er nog 29 miljoen Nm³ uit het Suawoude gasveld mag worden gewonnen. Het opnemen in het besluit dat er alleen uit het Rotliegend zandsteen mag worden acht de minister overbodig. Dit besluit is een verlengingsbesluit en in het onderliggende winningsplan is expliciet opgenomen dat met het Suawoude gasveld alleen de Rotliegendlaag wordt bedoeld. De instemming, en verlengingen van de instemming, heeft derhalve alleen betrekking op de Rotliegendlaag.

Conclusie bodemtrilling

De minister stelt vast dat het gasveld Suawoude tot de laagste risicocategorie (categorie I) behoort en dat de kans op een geïnduceerde beving, en schade daardoor, zeer klein is. Er is echter wel een kleine kans op een beving met een Mmax die boven de 2.5 uitkomt. De minister acht het daarom wenselijk om een versnellingsmeter te plaatsen.

Bij brief van 21 december 2018 (Kamerstukken II 2018-2019, 32 849, nr. 156) heeft de minister de Kamer geïnformeerd over de uitkomst van de evaluatie van

nut en noodzaak van een nulmeting aan gebouwen als hulpmiddel bij het vaststellen van mijnbouwschade. Uit een advies van de Tcbb is gebleken dat hiervoor een beter alternatief beschikbaar is in de vorm van het (bij)plaatsen van versnellingsmeters.

In de verbeterde monitoringspraktijk zal de minister, in lijn met het Tcbb-advies, vanaf nu vooral inzetten op de aanwezigheid van voldoende versnellingsmeters in de daarvoor in aanmerking komende gasvelden.

In het gebied van de gasvelden van het winningsplan Tietjerk zijn nog geen versnellingsmeters geplaatst. De minister acht het wenselijk om voor gasvelden Suawoude het seismisch monitoringssysteem te laten uitbreiden door Vermilion met versnellingsmeters die worden aangesloten op het KNMI-netwerk. De minister is er van op de hoogte dat Vermilion reeds plannen heeft om versnellingsmeters te plaatsen in dit gebied. Om de noodzaak van het plaatsen van een versnellingsmeter in het gebied van gasveld Suawoude te benadrukken zal de minister daartoe een voorschrift in dit besluit opnemen.

Voorts zal in het besluit een cumulatieve maximumproductie van 3571 miljoen Nm³ voor het Suawoude gasveld worden opgenomen.

Natuur en Milieu

Verzoek tot wijziging instemmingsbesluit

Bij een daling van minder dan 8 cm in gebieden met een kunstmatig peilbeheer is de mate van bodemdaling aanzienlijk kleiner dan de jaarlijkse schommelingen in de waterstand (verschil zomer- en winterpeil). De waterhuishouding wordt beïnvloed door bodemdaling ten gevolge van gaswinning, is in de loop van eeuwen tot stand gekomen en tegenwoordig volledig kunstmatig geregeld. In dit relatief kleine dalingsgebied wordt, gelet op het beperkte volume van de schotel en gezien het feit dat de daling aanzienlijk minder is dan de jaarlijkse schommelingen in de waterstand, geen effect van betekenis op natuur en milieu verwacht. Bovendien bestaat de toekomstige daling vrijwel geheel uit restdaling door productie uit het verleden. De nu nog geplande productie (ongeveer 1% van het totaal) voegt daar een verwaarloosbare hoeveelheid aan toe. Vanwege de geringe maximale bodemdaling worden er geen nadelige gevolgen voorzien en wordt niet voorzien in (extra) maatregelen om de (gevolgen van) bodemdaling te voorkomen of te beperken, anders dan het periodiek monitoren van de bodemdaling volgens het meetplan.

Adviezen

Advies gemeente Leeuwarden

De gemeente Leeuwarden geeft aan dat in het eindoordeel van de conceptwijzigingsbesluit onder het kopje "natuur en milieu" onterecht staat dat er geen nadelige gevolgen voor natuur en milieu worden verwacht door CO₂-uitstoot. Dit is onjuist, de uitstoot van CO₂ op het milieu is bekend als negatief. Ook de uitstoot van stikstof en het effect op het milieu verdient door de recente uitspraak van de Raad van State volgens de gemeente meer aandacht in het besluit. Het effect van het boren en de hiermee samenhangende stikstofbelasting van de omgeving is niet uitgewerkt en niet genoemd.

Beoordeling Natuur en Milieu

Het winningsplan wordt beoordeeld op mogelijke gevolgen voor natuur en milieu. Van de onderdelen die in het winningsplan beoordeeld worden kan het onderdeel bodembeweging mogelijk gevolgen hebben voor natuur en milieu. Bodembeweging is de verzamelnaam voor bodemdaling en bodemtrilling. Bodemdaling kan in sommige gevallen de waterhuishouding beïnvloeden. Bodemdaling zou ook kunnen leiden tot vernatting en daarmee nadelige (of

voordelige) gevolgen kunnen hebben voor natuur en milieu. Het waterschap kan deze gevolgen tegengaan door het waterpeil aan te passen. Voor wat betreft mogelijke effecten van bodemtrilling op natuur en milieu kan in algemene zin worden gesteld dat alleen uitzonderlijk zware bodemtrillingen gevolgen zouden kunnen hebben voor natuur en milieu. Dat is bij gaswinning uit de gasvelden in het winningsplan Tietjerk niet aan de orde.

De uitstoot van CO₂ en stikstof door gaswinning worden niet bij de beoordeling van een winningsplan betrokken, maar bij de besluitvorming over de omgevingsvergunning voor de gaswinningsinstallaties (zie onder "Omgevingsvergunning").

Natura2000-gebied

In de directe omgeving van het Suawoude gasveld is het Natura2000 – gebied De Alde Feanen gelegen. De afstand tussen het Suawoude gasveld (deelveld Suawoude-Zuid) en het noordoostelijke deel van het natuurgebied bedraagt ongeveer een kilometer. Voor de bescherming van Natura2000-gebieden is de Wet natuurbescherming het wettelijk kader. Voor de beoordeling van de gevolgen voor Natura2000-gebieden van een activiteit die onder de Mijnbouwwet valt, is de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag.

De minister van Economische Zaken en Klimaat dient op grond van artikel 36 van de Mijnbouwwet de gevolgen van een voortgezette gaswinning zoals beschreven in het winningsplan Tietjerk te toetsen.

Gaswinning gaat gepaard met bodemdaling. Bodemdaling betekent niet per definitie dat het grondwater navenant daalt. Ten opzichte van het maaiveld kan ten gevolge van bodemdaling een relatieve verhoging van het grondwater plaatsvinden die in de regel minder bedraagt dan de maximale bodemdaling. Hierdoor kan vernatting aan het bodemoppervlak optreden.

Het Natura2000-gebied ligt, zoals eerder aangegeven, op ongeveer een kilometer afstand van de rand van het gasveld. De bodemdaling in het onderhavige winningsplan zal volgens Vermilion en het SodM op het diepste punt van het gasveld minder dan 6 cm bedragen, wat bijna geheel veroorzaakt wordt door gaswinning uit het verleden. Dit diepste punt bevindt zich op grotere afstand van het Natura2000-gebied. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de opbouw van de dalingskom jaren duurt, zodat er geen plotselinge veranderingen plaatsvinden. De bodemdaling heeft daarom geen directe effecten op mens, natuur en milieu.

Waterwingebied

Het grondwaterbeschermingsgebied/waterwingebied Garyp ligt boven het centrale deel van het Suawoude gasveld (veld Suawoude-Noord). Het grondwater ten behoeve van de drinkwaterwinning zit tot een diepte van 40 meter in dit gebied. Het gasveld zit op een diepte van 2400 meter. De drinkwaterwinning ligt derhalve buiten de invloedssfeer van het Suawoude gasveld. Tot nu toe zijn beide, zowel de gasproductie als de drinkwaterwinning, tegelijkertijd uitgevoerd zonder elkaar te beïnvloeden. De minister ziet daarom geen aanleiding om niet te voorzien in de wijziging van het instemmingsbesluit.

Omgevingsvergunning

Om uit het Suawoude gasveld te kunnen winnen heeft Vermilion niet alleen een winningsplan nodig waarmee de minister heeft ingestemd, maar ook een omgevingsvergunning voor de inrichting waarbinnen, of het mijnbouwwerk, waarmee de daadwerkelijke gaswinning en de daarmee verband houdende werkzaamheden plaatsvinden (de zogenaamde installatie). Voor wat betreft dit winningsplan heeft de afweging van de gevolgen van de bovengrondse activiteiten

op de winningslocatie en de daaraan gerelateerde werkzaamheden, voor natuur en milieu (waaronder CO₂- en stikstofuitstoot) reeds plaatsgevonden in het kader van de omgevingsvergunningen voor de gaswinningsinstallaties. De effecten van de (bovengrondse) installaties zijn daarmee reeds afgewogen.

Conclusie natuur en milieu

Gelet op het feit dat er nauwelijks additionele bodemdaling zal plaatsvinden, de afstand van het diepste punt van de bodemdaling tot het Natura2000-gebied, de mogelijkheden voor het waterschap om waterbeheermaatregelen te nemen en het feit dat de drinkwaterwinning buiten de invloedssfeer van het gasveld Suawoude ligt, is de minister van oordeel dat er geen nadelige effecten op natuur en milieu door de gaswinning worden verwacht.

Risico's voor de veiligheid en schade

Verzoek tot wijziging instemmingsbesluit

Het verzoek van Vermilion tot aanpassing van het instemmingsbesluit bevat een aangepaste prognose van de duur van de productie en een SRA waaruit blijkt dat het gasveld Suawoude in de laagste risicocategorie valt (SRA categorie I). Om die reden is Vermilion van mening dat er geen additionele maatregelen nodig zijn.

Adviezen

Advies SodM

De conclusie van het advies is dat dit verzoek gezien kan worden als slechts een verschuiving in tijd, wanneer Vermilion binnen de grenzen blijft van het destijds aan de NAM vergunde productievolume. In dat geval geldt dat de verwachte bodemdaling als gevolg van het geactualiseerde productieprofiel blijft binnen de bodemdalingsprognose zoals beschreven in het geldende winningsplan. Het Suawoude gasveld valt in de laagste seismische risicocategorie (categorie I). Volgens TNO heeft Vermilion bij de berekening van de SRA voor de ligging en opslingering niet de juiste scores gebruikt, maar heeft dit geen invloed op de uiteindelijke seismische risicocategorie. TNO classificeert net als Vermilion het Suawoude gasveld in de laagste seismische risicocategorie met een kans op beven tot 19%.

Advies Tcbb

De Tcbb geeft aan dat het Suawoude gasveld valt in de laagste seismische risicocategorie: categorie 1. Plaatsing in risicocategorie 1 houdt in dat de kans op bevingen en aanverwante schade beperkt is. Mocht er toch een geïnduceerde beving optreden dan is de schade voor het merendeel van cosmetische aard met een kleine kans op lichte constructieve schade.

De Tcbb ziet op basis van de beschikbare gegevens, inzichten en mede gezien de adviezen van TNO en SodM, geen reden om uit het oogpunt van de mogelijke gevolgen van bodemdaling en bodemtrilling te adviseren om instemming te onthouden aan het voorliggende verzoek van Vermilion tot wijziging van het instemmingsbesluit voor winningsplan Tietjerk.

Beoordeling risico's voor veiligheid en schade

De minister stelt, mede op basis van de adviezen van het SodM en de Tcbb, vast dat de te verwachten bodemdaling geen aanleiding geeft tot het opnemen van aanvullende voorschriften.

De minister constateert tevens dat het SodM en de Tcbb het aannemelijk vinden dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is. De minister stelt vast dat uit het gewijzigd winningsplan Tietjerk en de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op beven beperkt is en dat daarom geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen. Desondanks acht de minister het wenselijk om het plaatsen

van een versnellingsmeter voor te schrijven, omdat een beving met een magnitude groter dan 2.5 niet uitgesloten is. Gelet op bovenstaande is de minister van mening dat het belang van de veiligheid voor omwonenden, gebouwen en infrastructuur niet in het geding is. Mocht er desondanks toch sprake zijn van schade door de gaswinning, dan voorziet de wet in een adequate afhandeling en is Vermilion aansprakelijk voor de schade.

Conclusie risico's voor de veiligheid en schade

De minister constateert op basis van de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb dat de kans op bevingen als gevolg van gaswinning uit het Suawoude gasveld gering is. De Tcbb geeft aan dat als er een beving optreedt, de schade voor het merendeel van kosmetische aard is met een kleine kans op lichte constructieve schade. Op basis hiervan constateert de minister dat de veiligheid van omwonenden niet in het geding is. De minister stelt vast dat de gevraagde aanpassing van de verwachte productieduur niet leidt tot een andere beoordeling van de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan dan in 2013. Tevens stelt de minister vast dat de winning veilig en verantwoord kan plaatsvinden.

De kans op bevingen in het Suawoude gasveld is tot 19%, met een maximale magnitude van boven 2,5 op de schaal van Richter. Het gasveld valt in risicocategorie I en de uitbreiding van de verwachte productieduur en het productievolume leidt niet tot een andere beoordeling van risico's voor veiligheid en schade. Er is ter plaatse van het Suawoude gasveld echter geen netwerk van versnellingsmeters aanwezig. Aangezien de kans op een beving met een magnitude groter dan 2.5 niet uitgesloten is, acht de minister het wenselijk om voor het gasveld Suawoude het seismisch monitoringssysteem te laten uitbreiden door Vermilion met een versnellingsmeter die wordt aangesloten op het KNMI-netwerk.

Overige adviezen

Advies provincie Fryslân

De provincie adviseert om zorg te dragen voor een goede verdeling van de lusten en lasten en zeggenschap bij mijnbouwactiviteiten, het uitvoeren van nulmetingen, waarbij er ook baten terugvloeien naar het gaswinningsgebied. Voorts geeft de provincie aan dat goede communicatie met omwonenden van de gasvelden belangrijk is. Dit sluit aan bij de uitspraak van de Raad van State van 19 april 2017 over project gaswinning Oppenhuizen.

Advies gemeente Achtkarspelen

De gemeente Achtkarspelen adviseert om de gaswinning volledig te stoppen. Samen met de andere gemeenten in Noordoost Friesland en de provincie Friesland zet de gemeente Achtkarspelen stevig in op de transitie naar een energieneutraal Friesland door middel van zon, biomassa en wind met als doel een fossielvrije energievoorziening. Verlenging van gaswinning past niet in deze ambitie. De gemeenteraad van Achtkarspelen heeft uitgesproken dat gaswinning niet past in een fossielvrije energiewereld. Voorts geeft de gemeente aan dat het winningsplan Tietjerk voornamelijk betrekking heeft op het grondgebied van buurgemeente Tytsjerksteradiel. De wijziging van het instemmingsbesluit heeft dan ook voornamelijk gevolgen voor die gemeente. De gemeente Tytsjerksteradiel zal ook een negatief advies uitbrengen en dat wordt middels dit advies ondersteund.

Advies gemeente Leeuwarden

In het advies wordt aangegeven dat de gemeente tegen gaswinning in de gemeente Leeuwarden is. De gemeente erkent dat de gevraagde verruiming beperkt is, echter ook voor relatief kleine hoeveelheden geldt dat zij tegen uitbreiding is. Er wordt daarom geadviseerd om de gaswinning zo snel mogelijk af te bouwen en niet in te stemmen met de voorgestelde verruiming van gaswinning. Op basis van de noodzaak tot energietransitie vraagt de gemeente een inhoudelijke onderbouwing op te stellen hoe deze uitbreiding van gaswinning past bij deze transitie. Daarbij heeft de gemeente de volgende vragen:

- Hoeveel gas is er tijdens de energietransitie nog nodig, en wat is hierbij de inschatting van de hoeveelheid benodigd gas per jaar en einddatum van gaswinning?

- Hoe draagt het winnen van gas uit het gasvoorkomen Suawoude hier op een goede manier aan bij?

Voorts adviseert de gemeente om in de instemming op te nemen dat dit de laatste mogelijkheid voor verruiming is geweest en de gaswinning te begrenzen op de in de aanvraag van Vermilion genoemde gegevens; een maximale hoeveelheid van 318 miljoen Nm³ (voor de drie velden samen) met de definitieve beëindiging van deze winningen uiterlijk 31 december 2021.

Tevens wordt geadviseerd om in het besluit op te nemen: dat Vermilion de gedragscode moet volgen, hoe verplichtingen over informeren van belanghebbenden wordt vastgelegd en hoe er wordt toegezien op het nakomen van deze verplichtingen. Er wordt verwacht dat communicatieverplichtingen tijdens de gaswinning ook onderdeel worden van de instemming (als voorwaarde).

Advies gemeente Tytsjerksteradiel

De gemeenteraad van de gemeente Tytsjerksteradiel heeft het college opgedragen beleid te ontwikkelen ter stimulering van de overstap van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen (energietransitie). Hiermee heeft de gemeenteraad een signaal willen afgeven. De nadelen die aan de winning en het gebruik van gas kleven noodzaken tot een versnelling van de energietransitie. De gemeente vindt dat alle inspanning gericht moet zijn op het behalen van de klimaatdoelen en de energietransitie. Omdat de gemeente negatief tegenover de verdere winning van aardgas staat, adviseren zij negatief op het verzoek en vindt dat de minister moet weigeren om het instemmingsbesluit te wijzigen.

Beoordeling overige adviezen

De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van de in deze paragraaf opgenomen adviespunten. Bij de beoordeling van de overige adviezen is van belang te weten dat de af te wegen belangen en relevante feiten in het licht staan van het volgens de Mbw te nemen besluit. De aanvraag inclusief de adviezen worden getoetst en gewogen in het licht van de in de Mbw opgenomen toetsingsgronden. Uitsluitend die onderdelen van een advies die relevant zijn voor de beoordeling van een aanvraag aan de hand van de in de Mbw opgenomen gronden, kunnen door de minister bij zijn besluit worden betrokken en kunnen eventueel leiden tot voorschriften aan het besluit.

Communicatie

De minister wijst erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPA), waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht. Hoofdstuk 5 bevat afspraken over goede, open en transparante communicatie en contact met de belanghebbenden en de omgeving. In de gedragscode is onder

andere opgenomen dat de initiatiefnemer zorg draagt voor het beschikbaar stellen van informatie en het contact met belanghebbenden onderhoudt in alle fasen van de activiteiten, waarbij belanghebbenden bij relevante projectwijzigingen of inzichten actief worden geïnformeerd. Als lid van de NOGEPA zal Vermilion aan de gedragscode moeten voldoen. De gedragscode bevat ook een klachtenregeling voor als blijkt dat niet aan de code wordt voldaan. De gedragscode is echter geen beoordelingscriterium voor het al dan niet verlenen van instemming met een winningsplan, waardoor de gedragscode niet als voorwaarde in een instemmingsbesluit kan worden opgenomen. De minister onderschrijft dat de communicatie vanuit Vermilion en de minister naar burgers zorgvuldig en publieksvriendelijk moet zijn, zodat burgers gedegen, consistent en transparant worden geïnformeerd over de (gevolgen van de) gaswinning.

Lokaal maatschappelijk profijt

In zijn brieven aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2015/16, 31 239, nrs. 211 en 254) heeft de minister de toezegging gedaan om samen met de energiesector, overheden en maatschappelijke organisaties de lusten- en lastenverdeling voor mijnbouw, hernieuwbare energie en het hoogspannings- en gastransportnet te verkennen. Op 7 september 2017 heeft de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPA), waarbij ook Vermilion is aangesloten, de 'Gedragscode gaswinning kleine velden' uitgebracht. De doelstelling is een positieve bijdrage te leveren aan de omgeving in de gebieden waar nieuwe projecten plaatsvinden. Er wordt onder andere aangegeven hoe operators, zoals Vermilion, bijdragen aan een evenwichtiger verdeling van lusten en lasten in de omgeving van een mijnbouwlocatie.

Transitie naar duurzaam

Het beleid voor gaswinning in Nederland, binnen het kader van de energietransitie, is uiteengezet in hoofdstuk 2. De strekking daarvan is dat aardgas, in de overgang naar duurzame energie, voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en het realiseren van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening, de komende decennia nodig blijft. Voor het kabinet heeft gaswinning uit kleine velden, waar dit veilig en verantwoord kan, de voorkeur boven gasimport, omdat dit klimaatvoordelen heeft en beter is voor de economie en de energieleveringszekerheid. Gezien de tijdspanne van enkele decennia voordat we "volledig van het aardgas af zijn", is niet te voorspellen hoeveel aardgas er nog precies nodig zal zijn.

Verruiming/begrenzen aardgaswinning

Het staat een operator, in dit geval Vermilion, in beginsel vrij om een instemming aan te vragen, waarbij er kan worden gevraagd om langer te mogen winnen dan waarmee eerder is ingestemd. De Mbw stelt daar geen beperkingen aan. Vermilion mag in de toekomst vragen om een verdere verruiming, waarbij de aanvraag wederom beoordeeld zal worden op de effecten en risico's voor de omgeving en wederom om advies zal worden gevraagd aan de vaste adviseurs en de betrokken decentrale overheden. Hierbij wordt opgemerkt dat als de in het winningsplan genoemde hoeveelheden gas zijn gewonnen, de velden nauwelijks nog aardgas zullen bevatten die economisch rendabel te winnen zijn. Een verdere verruiming is daarom niet waarschijnlijk.

Instemming wordt verleend op een winningsplan, wat betekent dat er alleen op basis van het winningsplan gewonnen mag worden. Om misverstanden te voorkomen zullen in dit besluit expliciet de maximaal te winnen hoeveelheden aardgas en de einddatum voor deze winning worden opgenomen.

6. Eindbeoordeling

DGKE-WO / 19092582

Gelet op artikel 36, derde lid en artikel 34, vierde lid, onder b van de Mijnbouwwet komt de minister samenvattend tot de volgende beoordeling van het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit.

Planmatig beheer

De minister stelt vast dat SodM, mede op basis van een hiertoe door TNO uitgebracht advies, dat het winningsplan Tietjerk voldoet aan de wettelijke eisen en overeenstemt met de principes van planmatig beheer. De winning uit het gasveld Suawoude betreft een voortzetting op een eerdere gaswinning. Andere gebruiksvormen van de ondergrond zijn niet voorzien. Voortzetting van gaswinning uit het Suawoude gasveld past dan ook in het planmatig gebruik van de ondergrond. Gelet hierop is de minister van oordeel dat de wijziging van het winningsplan Tietjerk overeenstemt met de principes van planmatig beheer.

Bodemdaling

Met betrekking tot de bodemdaling stelt de minister vast dat SodM de berekening van Vermilion door TNO heeft laten verifiëren en zich kan vinden in de berekeningen en de daaruit voortvloeiende resultaten. De minister stelt vast dat SodM en TNO concluderen dat de te verwachten maximale bodemdaling aan het eind van de productie maximaal 6 cm bedraagt, wat grotendeels veroorzaakt wordt door gaswinning uit het verleden. De minister ziet naar aanleiding van de adviezen geen aanleiding om aanvullende voorschriften ten aanzien van bodemdaling te verbinden aan de instemming.

Bodemtrilling

Met betrekking tot de bodemtrilling stelt de minister vast dat Vermilion voor het winningsplan Tietjerk de SRA conform de leidraad heeft uitgevoerd. SodM en TNO kunnen zich vinden in plaatsing in de laagste risicocategorie. De minister acht het wenselijk om het plaatsen van een versnellingsmeter voor te schrijven om bij een eventuele beving aan de hand van de grondversnelling het causale verband met schade te kunnen vaststellen. Hiertoe is een voorschrift in dit besluit opgenomen.

Natuur en milieu

De minister constateert dat er geen nadelige gevolgen voor natuur en milieu verwacht worden. De minister ziet geen aanleiding om aanvullende voorwaarden ten aanzien van natuur en milieu op te nemen.

De minister komt tot de conclusie dat het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit van 5 december 2013 met kenmerk DGETM-EM / 13184758 met een aanpassing van de duur van de winning tot en met 31 december 2021 voor het gasveld Suawoude, en aanpassing van het instemmingsbesluit van 21 februari 2018 waarbij het maximale productievolume ook van toepassing wordt op het Suawoude gasveld, niet leidt tot een andere beoordeling van:

- de effecten van de wijze van gaswinning;
- de effecten van bodembeweging als gevolg van de gaswinning;
- de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en;
- de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

7. Besluit

Gelet op de inhoud van het door Vermilion ingediende verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit voor het winningsplan Tietjerk op het onderdeel van de maximale productieduur en de hierover ingewonnen adviezen;

en

gelet op de artikelen 34, derde lid, en 36, derde lid van de Mbw;

Besluit:

Artikel I

De minister van Economische Zaken en Klimaat stemt in met het verzoek van 6 november 2018 van Vermilion Energy Netherlands B.V. tot wijziging van zijn instemmingsbesluit van 5 december 2013 (kenmerk: DGETM-EM / 13184758) met het winningsplan Tietjerk, onderdeel gasveld Suawoude, en bijbehorende bijlagen. Ten gevolge van deze instemming maken de onderwerpen van deze wijziging thans deel uit van het – aldus gewijzigde – winningsplan Tietjerk van 27 december 2012.

Artikel II

De voorschriften verbonden aan het instemmingsbesluit van de Minister van Economische Zaken van 5 december 2013 (kenmerk: DGETM-EM / 13184758) blijven onveranderd van kracht en gelden voor zover van toepassing eveneens voor deze wijziging, met dien verstande dat aan het instemmingsbesluit het volgende artikel wordt toegevoegd:

“Artikel 3

Vermilion Energy Netherlands B.V. verkrijgt een termijn tot en met 31 december 2021 om het maximale productievolume van 3571 miljoen Nm³ voor het gasveld Suawoude te realiseren, onder de volgende voorwaarde:

Vermilion overlegt aan de minister binnen 3 maanden na inwerkingtreding van dit besluit een plan van aanpak voor plaatsing van een versnellingsmeter boven het effectgebied van het gasveld Suawoude ten behoeve van de monitoring van trillingen. In het plan van aanpak geeft Vermilion gemotiveerd aan waar en binnen welk tijdsbestek de versnellingsmeter wordt geplaatst. De versnellingsmeter dient binnen 9 maanden na inwerkingtreding van dit besluit ter aansluiting op het KNMI-netwerk aan het KNMI te zijn aangeboden.”

Artikel III

De voorschriften verbonden aan het instemmingsbesluit van de Minister van Economische Zaken en Klimaat van 21 februari 2018 (kenmerk: DGETM-EM / 18019912) blijven onveranderd van kracht en gelden voor zover van toepassing eveneens voor deze wijziging, met dien verstande dat:

- Het maximale productievolume van 36728 miljoen Nm³ onder “Besluit” en “Artikel 3” het totale maximale productievolume van de gasvelden Tietjerksteradeel – Vlieland, Tietjerksteradeel – Rotliegend en Suawoude samen is.
- Het maximale productievolume voor het Suawoude gasveld 3571 miljoen Nm³ bedraagt.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze,

**Directoraat-generaal Klimaat
& Energie**
Directie Warmte en Ondergrond

DGKE-WO / 19092582

MT-lid Directie Warmte en Ondergrond

Bezwaar maken?

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een bezwaarschrift worden ingediend, door degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken.

Het bezwaarschrift moet worden ingediend bij de minister van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de datum van ondertekening;
- het kenmerk of een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- de gronden van het bezwaar.